

## Aarde

### Opgave 3 en 4

apr 11-12:53

#### Begrippen endogene processen (ontstaan aardkorst)

- aardkern, aardmantel (asthenosfeer, convectiestromen), aardkorst (lithosfeer)
- actualiteitsprincipe
- geomorfologie: lezen van landschap
- divergentie: ridge push, ontstaan van mid-oceanische ruggen bij aardplaten ontstaan breukgebergte met horsten en slenken
- convergentie, type compressie ontstaan van plooingsgebergte
- convergentie, type subductie wegduiken oceanische korst (slab pull) ontstaan van diepzeetrog, explosief vulkanisme (pyroclastische stromen) door stratovulkanen / caldeira's
- transforme plaatgrens
- hotspot
- aardbevingen, magnitude (schaal van Richter) en intensiteit (Mercalli)

apr 11-12:53

#### Begrippen exogene processen (afbraak aardkorst)

- verwerking: elkaar vallen gesteente. Mechanisch in aride (weinig plantenwortels) / polaire zones. Chemische verwerking bij hoge temp. en veel neerslag
- erosie: uitslijpen gesteente
- transport: verplaatsing verwerde materiaal. Massabeweging
- sedimentatie: neerleggen gesteente in delta, morene, puinhelling, puinwaaier

apr 11-13:03

#### Gesteentekringloop

Stollingsgesteente: basalt en graniet

Sedimentgesteente: kalksteen (organisch) en zandsteen

Metamorfgesteente: leisteen, marmer (was kalksteen)

#### Hydrologische (water)kringloop

Koolstofkringloop: CO<sub>2</sub> in atmosfeer / sinks bepaalt klimaatverandering

apr 11-13:07

#### Beïnvloeden klimaat:

- Stralingsbalans (hoge en lage breedte)
- Koude en warme zeestromen (thermohaline circulatie, diepwaterpomp)
- Luchstromen (ITCZ en stijgingsregens, corioliseffect, wet van Buys Ballot, passaten, moessons)
- Gebergtes (stuwingsregen)

apr 11-13:10

#### Landschappen

- gevormd door geofactoren: gesteente, reliëf, klimaat, bodem, flora en fauna, mens
- landschapszones: polair, boreaal, gematigd, subtropisch, (semi-)aride, tropisch (kunnen verschuiven door klimaatverandering)
- landdegradatie door mens: bodemerosie, verzilting, verwoestijning, uitputting, overbeweiding, ontbossing. Tegengaan: duurzaam landgebruik / hazard management

apr 11-13:14

#### Middellandse Zeegebied

- platentektoniek en microplaten (zie atlas), Alpen plooingsgebied
- klimaat (zie atlas)
- Waterbalans vaak negatief
- landdegradatie voorkomen door duurzaam water- en landgebruik en hazard management
- milieurampen (door mens)
- natuurrampen (door natuur)

apr 11-13:17

Lezen blz. 70 t/m 81

Lezen blz. 26 t/m 37

Middellandse zeegebied

Lezen blz. 44 t/m 53

apr 11-15:00